

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/123/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812212349
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8812212349.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Šebeňa a členov senátu JUDr. Milana Majerníka, JUDr. Mareka Kohúta, v právnej veci žalobcu: U. Q., nar. XX.X.XXXX, s miestom podnikania R., W. XXXX/X, V.: XX XXX XXX, XXX XX D. nad U., právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku 089 01, ul. Sov. hrdinov 163/66, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava 811 09, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalobcu: Združenie na ochranu finančného spotrebiteľa OFS, so sídlom Petzwalova 12, 949 12 Nitra, IČO: 42 205 735, právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku 089 01, ul. Sov. hrdinov 163/66, o určení neplatnosti úverovej zmluvy a určení neplatnosti poplatku zo zmluvy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou pod č. k.: 3C/189/2013-43 (správne 3C/189/2012-43) zo dňa 16.9.2013 takto rozhodol:

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa.

N e p r i z n á v a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu na určenie, že úverová zmluva č. 803401138 je neplatná a že poplatok v časti nákladov na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je nepriateľný, eventuálne určenia, že úver podľa úverovej zmluvy č. 803401138 je bezúročný a bez poplatkov a že poplatok v časti nákladov na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je neprijateľný.

Po vykonanom dokazovaní vzal za preukázané, že v zmluve o úvere zo dňa

23.12.2011 uzavretej medzi žalovaným ako veriteľom a žalobcom ako dlžníkom, bol v kolónke dlžník tento označený obchodným menom U. Q., V.: XX XXX XXX, s miestom podnikania W. XXXX/X, R.. V ďalšom bolo uvedené, že veriteľ je oprávnený poskytnúť dlžníkovi úver v sume 350,- eur a dlžník sa zaviazal zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 322,- eur, t. j. celkovo 672,- eur v 12-tich mesačných splátkach po 56,- eur. Zároveň dlžník prehlásil, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon povolania. Dlžník vyhlásil, že sa oboznámil a súhlasí s obsahom tejto zmluvy o úvere, ako aj so Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, ktoré sú na zadnej strane tejto zmluvy, nemá s tým žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať. V závere dlžník svojím vlastnoručným podpisom potvrdil prevzatie peňažnej hotovosti uvedenej v tejto zmluve. Z výpisu zo živnostenského registra je zrejmé, že žalobca podniká pod obchodným menom U. Q. a ako prvý deň vzniku oprávnenia je uvedený dátum XX.X.XXXX. Po citácií § 52 ods. 4, § 54 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ako aj § 1 ods. 1,2 písmeno a) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a článku 3 písmeno c)

smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a článku 2 písmeno d) smernice Rady 93/13/EHS považuje prvostupňový súd za zrejme, že žalobca sa súdnej ochrany domáhal z titulu ním deklarovaného postavenia spotrebiteľa. Z vykonaného dokazovania mal súd nepochybne za preukázané, že zmluvu o úvere zo dňa 23.12.2011 uzatvoril žalobca ako podnikateľ v zmysle § 2 ods. 2 písmeno b) Obchodného zákonníka v spojení s § 9 ods. 1 Obchodného zákonníka, a to svojím obchodným menom, ktorým je u fyzickej osoby meno a priezvisko. Súčasne je v zmluve o úvere uvedené aj identifikačné číslo, pod ktorým je žalobca zapísaný v živnostenskom registri a miesto podnikania. Takto označený žalobca ako dlžník v zmluve prehlásil, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon povolania. Žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie toho, že mu úver nebol poskytnutý na výkon povolania, ktorá skutočnosť by mala za následok kvalifikáciu úveru ako spotrebiteľského a postavenie žalobcu ako spotrebiteľa. Nepreukázal, že bol fyzickou osobou, ktorá nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti tak, ako to vyžaduje § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, či už ako fyzická osoba, ktorá nekonala v rámci predmetu svojho podnikania, alebo povolania tak, ako to vyžaduje § 2 písmeno a) Zákona o spotrebiteľských úveroch.

Ďalším výrokom rozsudku súd nepriznal žalovanému náhradu trov konania.

Tento výrok súd zdôvodnil citáciou § 142 ods. 1 O.s.p. a tým, že žalovaný bol v konaní v plnom rozsahu úspešný, no náhradu trov konania nežiada.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že úver bral na spotrebu. Žalovaný plošne, na celom území štátu, vyznačuje účel úveru tak, aby spotrebiteľa vyňal spod ochrany spotrebiteľského práva. Takáto prax žalovaného je známa nielen vnútroštátnom orgánom, ale aj orgánom únie. Poukázal v tejto súvislosti na rozhodnutie Slovenskej obchodnej inšpekcie Ústredného inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom Bratislava zo dňa 10.6.2011 a 15.6.2011, list Európskej komisie zo dňa 25.4.2013 sp. zn. 2012/4165. Súčasne odkázal na predbežné opatrenie Okresného súdu Prešov sp. zn. 17C/45/2011 zo dňa 11.3.2011 potvrdené uznesením Krajského súdu Prešov sp. zn. 6Co/84/2011 zo dňa 26.5.2011, ktorým bolo uložené žalovanému zdržať sa takého konania,

ktoré presviedča, navádza alebo inak pôsobí na spotrebiteľov s cieľom dosiahnuť, aby sa ako účel úveru vyznačil účel na zamestnanie povolania v podnikaní. Samotní díleri žalovanej priznávajú, že praktika vyznačovať účel úveru inak, ako na spotrebu, bola centrálnym pokynom a táto problematika rezonuje v celej spoločnosti. Súd vylúčil žalobcu zo spotrebiteľsko-právnej ochrany a tak mu odňal možnosť konať pred súdom. Došlo k nesprávnej interpretácii spotrebiteľskej zmluvy. Odkázal v tejto súvislosti na nález Ústavného súdu Českej republiky spisovej značky I.ÚS 1930/11 zo dňa 10.1.2012. Navyiac samotná živnosť žalobcu je problematická, lebo si ju vybavil len preto, aby sa mohol zamestnať, keď zamestnávateľa masovo zakrývajú v skutočnosti riadny pracovný pomer živnosťou kvôli ušetreniu odvodov za zamestnancov. Na druhej strane živnostníkovi nič nebráni, aby si vzal spotrebiteľský úver a takýto spotrebiteľský úver neprestáva byť spotrebiteľským len preto, že spotrebiteľ je živnostníkom. Súd prehliadol, že žalovaný nezisťoval riadne jeho bonitu, čo nemôže byť posudzované na úkor spotrebiteľa, ale to zaťažuje dodávateľa.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť. Ako dôvod uviedol, že dokazovanie v sporovom konaní je uvádzané prejednávou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Táto zásada úzko súvisí s povinnosťou tvrdenia a dôkaznou povinnosťou. Ak nebola pravda, že žalobca si zobral úver na osobnú spotrebu, je nanajvýš otázne zamyslieť sa nad tým, prečo prehlásil, že si úver berie na účel podnikania a pripojil k tomu svoj vlastnoručný podpis, ak by sa takéto vyhlásenie nezakladalo na pravde. Takýmto konaním by žalobca uviedol žalovaného do omylu. Žalovaný poskytol žalobcovi aj niekoľko ďalších úverov, pričom nie vždy žalobca označil účel poskytnutia úveru podnikanie. Pokiaľ žalobca pripojil k odvolaniu zápisnicu z pojednávania pred OS Nitra sp. zn. 25C/155/2011, takýto dôkaz je v súdnom konaní neprípustný, nakoľko ide o diametrálne odlišný prípad s inými účastníkmi konania. Žalovaný ako veriteľ uzatvoril so žalobcom ako dlžníkom zmluvu o úvere, pričom žalobca prehlásil, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon podnikania, k čomu pripojil aj svoj vlastnoručný

podpis. Zmluva bola uzavretá na základe žiadosti žalobcu. Zmluva nie je zmluvou o spotrebiteľskom úvere, nakoľko žalobca vstúpil do právneho vzťahu so žalovaným na základe vyhlásenia, že poskytnuté peňažné prostriedky použije na výkon podnikania, a teda nie na svoju súkromnú potrebu. Vzhľadom na uvedené nie je možné túto zmluvu o úvere potvrdzovať ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z.. Súd by mal v tejto súvislosti akceptovať aj dobrú vieru žalovaného, s ktorou do právneho vzťahu so žalobcom vstupoval. Odkázal v tejto súvislosti na judikatúru Európskeho súdneho dvora, a to rozhodnutie C464/01, ako aj na rozhodnutie Bundesgerichtshof, SRN, zo dňa 22.12.2004 sp. zn. VIII, ZR 91/04. Preto, ak žalobca v zmluve o úvere uviedol a aj podpísal, že sú poskytované peňažné prostriedky na účel výkonu jeho podnikania, treba chrániť dobrú vieru žalovaného a žalobcovi nepriznať právne postavenie spotrebiteľa. Rovnaký záver zaujal aj Krajský súd v Bratislave v sp. zn. 6Co/173/2012 zo dňa 28.5.2012.

Odvolačný súd preskúmal napadnutý rozsudok na neverejnom zasadnutí a teda bez toho, aby na odvolacom pojednávaní zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa. Právnym dôsledkom takejto formy preskúmania napadnutého rozsudku je viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným prvostupňovým súdom (§ 213 ods. 1,3,4,5 a §

214 ods. 2 O.s.p.). Nakoľko však rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, bol termín verejného vyhlásenia rozsudku uverejnený v zákonom stanovenej lehote na úradnej tabuli súdu, ako aj na internete (§ 156 ods. 1,3 O.s.p.).

Pri preskúvaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej (§ 212 ods. 1,3 O.s.p.). Po takomto preskúvaní napadnutého rozsudku dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávacou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli.

Výnimku pripúšťa ustanovenie § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p.. Povinnosť tvrdenia upravená v § 79 ods. 1 O.s.p. znamená, že účastník musí uviesť skutkové tvrdenia jasne, úplne a zrozumiteľne, aby súd vedel, na základe akých okolností účastníkov vyplýva jeho právo alebo povinnosť. Dôkazná povinnosť znamená, že účastníci musia na preukázanie svojich tvrdení označiť dôkazy.

Žalobca napriek riadnemu poučeniu zo strany prvostupňového súdu v súlade s § 120 ods. 1 O.s.p. nenavrhoval žiadne doplnenie dokazovania predtým, než prvostupňový súd uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené. V konečnom dôsledku tak neurobil ani v podanom odvolaní, v ktorom sa obmedzil na tvrdenie skôr uvedených skutočností, ako aj na citáciu rozhodnutí iných súdov v podobných veciach. Za tohoto stavu je právne irelevantný odvolací dôvod spočívajúci v tvrdení o nedostatočne zistenom skutkovom stave. Tento by mohol byť právne uznaný len za predpokladu, že by žalobca v priebehu prvostupňového konania navrhol vykonať ďalšie dôkazy, ktoré by napomohli k takémuto zisteniu skutkového stavu a ktoré neboli vykonané.

Tvrdenie nesprávne právneho posúdenia veci môže byť odvolacím dôvodom (§ 205 ods. 2 písmeno f) O.s.p.). Avšak dôvodom pre zrušenie prvostupňového rozsudku môže byť len za podmienky, že nesprávne právne posúdenie veci spočíva v nepoužití správneho ustanovenia právneho predpisu v spojení s nedostatočne zisteným skutkovým stavom. Po zohľadnení, že aplikácia spotrebiteľského práva v tejto veci nie je použiteľná, nie je právne významný ani tento odvolací dôvod.

Možno síce súhlasiť s právnym záverom napadnutého rozsudku, že žalobca si svoje nároky uplatnil žalobou na ochranu spotrebiteľa, avšak ako skutkový dôvod namietal len neprimeranú výšku dohodnutého poplatku, ako aj nedojednanie ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN). V priebehu

prvostupňového konania žalobca tieto dôvody rozšíril o tvrdenie, že úver potreboval na splatenie skorších úverov poskytnutých mu inými subjektmi. Pokiaľ v minulosti mu žalovaný poskytol úver, bol tento ku dňu uzavretia úverovej zmluvy zo dňa 23.12.2011 už vyrovnaný. Čo je však dôležité, žalobca to netvrdil, že by nesplatené úvery poskytnuté v minulosti inými subjektmi neboli použité na jeho podnikanie. Písomne

prehlásil, že finančné prostriedky sú mu poskytované na výkon podnikania. Takéto písomne prehlásenie žalobcu bolo ním aj osobitne podpísané. V priebehu prvostupňového konania nebolo toto tvrdenie žalobcom vyvrátené a žalobca nepreukázal spotrebný charakter poskytnutia úveru. Nie je totiž právne dôležité, na aký účel bol poskytnutý úver v skutočnosti použitý, ale dôležitý je účel, ktorý tvrdil budúci dlžník pri uzatváraní úverovej zmluvy. Správne v tejto súvislosti žalovaný poukázal na rozsudok Európskeho Súdneho dvora sp. zn. C464/01, podľa ktorého „pri výklade pojmu spotrebiteľ je potrebné chrániť dobrú vieru druhej strany. Ak dodávateľ koná v dobrej viere, že druhá strana nie je spotrebiteľ, nemôže sa táto osoba dovolávať toho, že mala postavenie spotrebiteľa“.

Ochranu spotrebiteľského práva nie je možné poskytnúť v súdnom konaní ani fyzickej osobe, ktorá ešte nie je podnikateľom, ale sa na podnikanie ešte len pripravuje. Európsky Súdny dvor v rozhodnutí C269/95 urobil záver, že spotrebiteľský charakter nemalo nielen konanie, ktoré uskutočňuje fyzická osoba, nielen za účelom už prevádzkovaného obchodu, ale aj za účelom obchodu, ktorý má začať vykonávať iba v budúcnosti. Podobne nemôže ísť o spotrebiteľský vzťah, ak subjekt síce nie je podnikateľom, avšak účelom jeho konania je podnikanie inej osoby. Konanie ručiteľa činnnej osoby poskytujúce zabezpečenie za podnikateľský úver inej osobe nemá spotrebiteľský charakter (Európsky Súdny dvor spisová značka C45/96).

Žalobca nepreukázal ani to, že by poskytnutie úveru malo čiastočne spotrebiteľský a čiastočne podnikateľský charakter. Aj v tomto prípade možno odkázať na rozhodnutie Európskeho Súdneho dvora vo veci C-464/01 podľa ktorého ak je zmluva uzatvorená čiastočne pre súkromne a čiastočne pre podnikateľské účely, nejedná sa o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle článku 13 Bližšieho dohovoru. Výnimkou sú prípady, keď podnikateľský

účel je vo vzťahu k celkovému rozsahu dodávky zanedbateľný. Iba prevládajúci nepodnikateľský charakter nestačí.

Rozhodnutie odvolacieho súdu v preskúmvanej veci bolo jednoznačne ovplyvnené nedostatočným skutkovým zdôvodnením a nepreukázaním uplatneným nárokov v podanej žalobe, pričom napriek poučeniu oboch účastníkov prvostupňovým súdom podľa § 120 ods. 4 O. s. p., uviedol žalobca až v podanom odvolaní nové skutočnosti, ktoré mohli mať vplyv pre konečne rozhodnutie vo veci. Žalobca sa v žalobe podstatnej miere obmedzil na zdôvodňovanie neprimeranosti výšky dohodnutého poplatku, a to na citáciu iných rozhodnutí súdov, či iných orgánov prejednávajúcich podobnú problematiku, pričom skutkové okolnosti,

ktoré mohli mať vplyv na konečné rozhodnutie vo veci, v priebehu prvostupňového konania nespomenul.

Za tohto stavu nemôže odvolací súd prihliadať k tvrdeniu žalobcu uvedenom až v podanom odvolaní, podľa ktorého dal sa zaevidovať ako živnostník - podnikateľ len z toho dôvodu, že to požadovali jeho potenciálni zamestnávateľia, ktorí ho nechceli zamestnať v pracovnom pomere. Žalobcovi nič nebránilo túto skutočnosť tvrdiť a preukázať už v priebehu prvostupňového konania, čo sa napriek riadnemu poučeniu nestalo (§ 205 ods. a) O.s.p.). Navyše dôvody jeho zaevidovania a za živnostníka nie sú pre rozhodnutie právne významné. Žalobca bol totiž povinný preukázať, že úverovú zmluvu uzatváral s úmyslom použiť úver na krytie jeho potrieb ako spotrebiteľa, čo nedokázal.

Bez ohľadu na to, na aký účel bol v skutočnosti úver poskytnutý, v prípade rozporu skutočného účelu a účelu deklarovaného v zmluve, musí byť chránená dobrá viera druhej konajúcej strany. To v preskúmvanej veci znamená, že vzhľadom k výsledkom dokazovania je správny záver napadnutého rozsudku, že žalobca nepreukázal, že by úver zo zmluvy zo dňa 23.12.2011 bol poskytnutý na iný

účel, než na podnikanie žalobcu. V dôsledku toho nemohli sudy pri rozhodovaní v tejto veci aplikovať ustanovenia spotrebiteľského práva platné v čase uzatvárania zmluvy. V takom prípade dohoda o zaplatení príslušných poplatkov vo výške 322,- eur (87,19 % z poskytnutého úveru 350,- eur), z ktorých 1/3 má tvoriť cena úveru a 2/3 poplatky, nemôže mať za následok ani záver o bezúročnosti, či úver bez poplatkov, ani záver, že ide o neprijateľné poplatky, keďže takéto rozhodnutie by bolo možné vyhlásiť len v prípade že by sa jednalo o spotrebiteľský úver (§ 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 53a Občianskeho zákonníka a § 153 ods. 3, 4 O.s.p.).

Z týchto dôvodov odvolací súd v súlade s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Potvrdený bol aj výrok o náhrade trov prvostupňového konania. Dôvodom bola skutočnosť, že žalobca v poddanom odvolaní správnosť tohto výroku ani v najmenšom nespochybnil.

Úspech v odvolacom konaní mal žalovaný, preto mu v súlade s § 142 ods. 1 a § 224 ods.1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu všetkých účelne vynaložených trov odvolacieho konania. Žalovaný si náhradu týchto trov neuplatnil, preto táto náhrada nebola priznaná žiadnemu z účastníkov.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.